

κ' έχει τη θάλασσα δουλειά και ψάρια κυνηγεί.
 'Εγώ τόν ύπνο αγαπώ πού ό πλάτανος σκεπάζει,
 μ' άρέσει έμένα εκεί κοντά νάκούω τήν πηγή
 πού στό βουνήσιο μουρμουρά γλυκά—δέν τόν τρομάζει.
Σίμος Μενάρδος

ΣΤΗ στήλη «Τό ζήτημά μας» είδατε πώς καταγγέλ-
 νται από έναν «Πρώην διδάσκαλον» ή Κυβέρνηση, γιατί,
 λέει, μάζωξε στην 'Αθήνα σωρά μαλλιαρούς καθηγητάδες.
 'Αδικότερη καταγγελία άπ' αυτήνε δέ ματαγίνηκε. 'Όσο
 ύπουργός τής Παιδείας είναι ό *παληκαράς* κ. 'Αλεξαντρής
 δέν υπάρχει φόβος νά γίνει τέτιο κακό—κι άς συχάσουνε
 οι γλωσσισμιόντορες.

Τό κακό έχει άλλη άφορμή και νάν τοίς τήν ποίμε.
 Οί δημοτικιστάδες πληθήνανε σήμερα, πληθήνανε παρα-
 πολύ, και μάλιστα μέσα στό δυσκαλικό κύκλο. Κάθε 'Υ-
 πουργός λοιπόν, και χωρίς νάν τό θέλει, θα διορίσει και
 δημοτικιστάδες. 'Υστερ' από πέντε δέκα χρόνια θα ψά-
 χουνε με τό κερί νά βρούνε καθαρευουσιάνο δάσκαλο και
 δέ θα βρίσκουν.

ΠΕΘΑΝΕ ό Κ. Χρηστογιάνος. Με λύπη βαθειά τό
 γράφουμε. Λογοτέχνης δυνατός, ίσως νά είχε και τά ψευδά-
 ρια του, ίσως νά μήν άρесе σέ μερικούς, μά συνολικά τό
 έργο του είναι άξιο προσοχής και τιμής. Τό σπουδαιότερο
 όμως έργο του πού θα μείνει και πού μια μέρα θα κριθεί
 πλατεία και θάν του δώσει θέση ζηλευτή άνάμεσα στους
 πνευματικούς εργάτες τής εποχής μας, είναι ή εργασία που-
 κουμε για τή νεοελληνική σκηνή και ό καινούριος δρόμος
 πού τής άνοιξε. Μπορεί νά μήν άποκτήσαμε άκόμα θέα-
 τρο, μά άπωσδήποτε βλέπουμε σήμερα θέατρο τής άθρω-
 πιās — κι αυτό τό χρωστάμε στό Χρηστογιάνο. 'Η «Νέα
 Σκηνή» του, όπως ιδρύθηκε κι όπως εργάστηκε τά δυό τρία
 πρώτα χρόνια της, είναι σταθμός στό νεοελληνικό θέατρο
 και πάντα με ξεχωριστό σέβας θάναφέρεται.

Γιά τό λογοτεχνικό του έργο ίσως μιλήσουμε πλατύ-
 τερα σέ κατοπινά φύλλα του «Νουμά».

ΕΠΙΤΥΧΙΑ μοναδική ή πρώτη συναυλία του «'Ελλη-
 νικού Κουίντέτου». Τήν έπιτυχία του τήν περιμέναμε και
 γι αυτό δέ μās ξάφνιασε καθόλου. 'Ο Καλομοίρης πού τό
 ίδρυσε, έχει μέσα του, νά ποιήμε, τό μικρόβιο τής έπιτυ-
 χίας σέ ό,τι καταπιάνεται. Για τόν κ. Θεοδωρίδη είπαμε
 πώς τόσο πιτυχαίνει στις θεατρικές του επιχειρήσεις, ώστε
 άν ή Κυβέρνηση θελήσει νάν του άναθέσει ως επιχείρηση
 τόν 'Ελληνοτουρκικό πόλεμο, όρισμένα τή νίκη τήν έχουμε
 σίγουρη. Τό ίδιο μπορεί νά είπωθει και για τόν Καλο-
 μοίρη. 'Έχει τόση διοργανωτική έπιδεξιούση μέσα του,
 ώστε μπορεί αξιόλογα νά διοργανώσει και τό στρατό μας
 λαί τό ναυτικό μας, άν ή Κυβέρνηση του μπιστευτεί τέτια
 δουλιά.

'Η άλήθεια είναι πώς ό Καλομοίρης όνειρεύτηκε νά
 χαρίσει υτόν τόπο μας άληθινή μουσική κίνηση και θάν
 τό καταφέρει. 'Η πρώτη του «'Ελληνικού Κουίντέτου» μās
 βεβαιώνει γι' αυτό.

''ΣΥΝΟΜΙΑΙΕΣ ΜΕ ΤΟΝ ΤΟΛΣΤΟΗ,,

(Του J. TENENOMO, φίλου του φιλόσοφου)

ΤΟ ΧΤΜΕΝΟ ΑΙΜΑ

'Όταν πρωτογνωριστήκαμε, ό Λέο Νικολάγεβιτς
 έδειχνε ιδιαίτερη προτίμηση στην έβραϊκή λογο-
 τεχνία, και διάβαζε προσεχτικά τό κάθε τι πούταν
 γραμμένο για τή Βίβλο και τήν Παλιά Διαθήκη, μά
 ένθουσιαζότανε πού πολύ με τίς μαγειές των παλιών
 θρύλων.

«'Έχουν, έλεγε κάποια άσυνήθιστη ήρεμία
 και συγκινητική δύναμη σάν τς ρόδινες άχτίνες τής
 σιωπηλής αύγής. Και ή πού μεγάλη τούς άξία είναι
 πού μιλούνε δλοι για τά μεγάλα κι' αιώνια μυστή-
 ρια τής ανθρώπινης ψυχής. Σ' αυτούς τούς θρύλους
 ό χριστιανισμός φαίνεται τόσο κοντά μας όσο κι' ό
 δρίζοντας στη γή».

'Ο Λέο Νικολάγεβιτς διάβαζε τίς παλιές παρά-
 δοσές και τούς θρύλους σέ διάφορες μετάφρασεις, τό
 δούλευε με πνεύμα χριστιανικό και ζωγράφιζε πολ-
 λές φορές με τά όμορφότερα χρώματα τά πράματα,
 πού του έκαναν τή μεγαλύτερη άίσθηση.

«Αυτοί οι ξεχασμένοι θρύλοι είναι τής ποιήσης
 ή γαλανή και ήσυχη θάλασσα με τίς έρημες άκρο-
 γιαιές, πού άν και τίς έχει άφήση από πολών
 καιρό τώρα ό 'Ωκεανός, τίς έμειναν άκόμα πού και
 πού τά στενά περάσματα. Νά, ένας άπ' αυτούς τούς
 θρύλους, ό θρύλος για τό χυμένο αίμα.

'Όταν ό Ναβουχοδονόσορας κυρίεψε τά 'Ιεροσό-
 λυμα πήγε και στην εκκλησιά, μά μπαίνοντας στό
 θάλαμο των παπάδων, πετάχτηκε πίσω άπ' τή φρίκη
 και στάθηκε στην είσοδο. 'Απάνω στό πάτωμα έβράζε
 κι' άφριζε, σά νερό, αίμα. Κόκκινος άχνός άνέ-
 δαινε άπάνω. 'Ο Ναβουχοδονόσορας, ζαλιστηκε, στά-
 θηκε σάν άπολιθωμένος και δέν κουνήθηκε άπ' τή
 θέση του.

«Είναι τό αίμα τής θυσίας από βώδια, άρνιά
 και πρόβατα», είπαν σατισμένοι οι παπάδες.

'Ο Βασιλιάς τούς πρόσταξε κι' άνάσुरαν άπ' τό
 θυσιαστήριο ένα κάδο αίμα, και τό ζέταξε.

Μά τό αίμα αυτό δέν έμοιαζε με τάλλο, πού έ-
 βράζε άπάνω στό πάτωμα.

'Ο Ναβουχοδονόσορας άναψε τότ' από τό θυμό
 και φώναξε:

«Θά μου πήτε, τί αίμα είν' αυτό, για θα προ-
 στάξω νά 'ξεσκίσουν άπ' τά κορμά σας τό κρέας με
 σιδερένιες μασιές, και νά ρίξουν τά πτώματά σας
 στα θειρά;!»

Οί παπάδες άνατρίχιασαν.

«Χάρη, Βασιλιά! Θά σου ποιήμε δλη τήν άλη-

Ο ΝΟΥΜΑΣ

ΧΡΟΝΙΑ Γ'.

ΑΘΗΝΑ, ΚΕΡΙΑΚΗ, 1 ΤΟΥ ΓΕΝΝΑΡΗ 1912

ΑΡΙΘΜΟΣ 461

ΕΝΑΣ ΛΑΟΣ ΥΨΩΝΕΤΑΙ ΑΜΑ ΔΕΙΞΗ
ΠΩΣ ΔΕ ΦΟΒΑΤΑΙ ΤΗΝ ΑΛΗΘΕΙΑ
ΨΥΧΑΡΗΣ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΡΗΓΑΣ ΓΚΟΛΦΗΣ. 'Ο δρόμος τῆς «Νουμά».
ΑΡΓΥΡΗΣ ΕΦΤΑΛΙΩΤΗΣ. Ἡ δεκαετηρίδα τοῦ «Νουμά».
ΙΔΑΣ. «Νουμάς» καὶ Δημοτικισμός.
ΚΩΣΤΗΣ ΠΑΛΑΜΑΣ. Ἀπάνου στὰ δέκα χρόνια τοῦ
«Νουμά».
ΓΙΩΡΓΟΣ Ν. ΠΟΛΙΤΗΣ. Ὁ «Νουμάς».
ΠΑΡΑΤΗΡΗΤΗΣ. Πολιτικὴ Ἐπιθεώρηση.
Δ. Π. ΤΑΓΚΟΠΟΥΛΟΣ. Γιατί ὁ «Νουμά» καὶ γιατί
«Νουμάς».
Α. ΤΡΑΝΟΣ. Τὸ μέλλον.
ΦΗΜΙΟΣ. Μουσικοκριτικά.
ΨΥΧΑΡΗΣ. Ἡ φοράδα τοῦ Ρολάντου.
Ο,ΤΙ ΘΕΛΕΤΕ. — ΧΩΡΙΣ ΓΡΑΜΜΑΤΟΣΗΜΟ.

Η ΦΟΡΑΔΑ ΤΟΥ ΡΟΛΑΝΤΟΥ

Βέβαια θὰ τὴν ἔχη ὁ ἀναγνώστης μας ἀκουστά, τὴ νόστιμη ἐκείνη τὴ λαϊκὴ παράδοση τῆς μεσαιωνικῆς Γαλλίας, γιὰ τοῦ Ρολάντου τὴ φοράδα, τὴ φοράδα τοῦ περίφημου, τοῦ ἐπικοῦ τοῦ ἥρωα, ποῦ ὡς κ' ἓνα του ζωῦ ἐπρεπε φαίνεται νὰ εἶναι θάμα μονάχο. Ἔτσι κιόλας μᾶς τὴν περιγράφουσι εἶναι, λέει, μιὰ φοράδα ποῦ τὸ ταίρι της δὲ βρίσκεις. Τρέχει, ἀνεμος δὲν τὴν πιάνει. Σοῦ ἔχει κ' ἓνα τέτοιο ἀφτί, ποῦ νὰ εἶσαι τοῦ λόγου σου στὴν Ἀνατολὴ καὶ κείνη στὴ Δύση, τὸ βῆμα σου θὰ καταλάβῃ, τὸν ἀνασασμό σου θὰ πάρῃ, ὡς καὶ τὸ λογισμό, στὸ κεφάλι σου μέσα, θάφουκραστῇ. Ἀπὸ μίλια καὶ μίλια μακριά, μυρίζεται τὸν ἐχθρὸ ἢ τὸν κίντυνο. Εἰδηση σοῦ δίνει ἀμέσως. Ἐπειδὴ μιλεῖ, τοῦ Ρολάντου ἡ φοράδα. Κουβεντιάζει ὥρες μὲ τὸν καθαλλάρη της, ὅπως δὲ καὶ τὰ ρωμαϊκά τὰ δημοτικὰ τὰ λογάκια. Μὰ ἡ φοράδα τοῦ Ρολάντου, τί δὲν κάνει; Γράφει, διαβάζει, παίζει σκάκι. Καὶ ἡ ὁμορφιά της πιά δὲ λέγεται. Μοναδικὴ στὸ εἶδος της, ποῦ καὶ τοῦτο εἶναι μοναδικό. Παινέδι δὲν της λείπει. Ὅλα τὰ καλὰ τοῦ κόσμου τᾶχει τοῦ Ρολάντου ἡ φοράδα. Τὸ μόνο της ἐλάττωμα, λέει ἓνα παλιὸ τραγούδι, ποῦ ἡ φοράδα φύφησε, πάει.

Ὁ Νουμάς ποῦ μπορεῖ, σὰ θέλετε, νᾶχη ψεγάδια χίλια καὶ δύο, ἔχει τουλάχιστο ἓνα σίγουρο, ἀρχισίγουρο προτέρημα, καὶ τὸ προτέρημά του εἶναι, ἔχι μόνο ποῦ ζῆ, μὰ ποῦ εἶναι καὶ ζωντανός. Σ'ἀφτὸ λοιπὸν ὁ Νουμάς βάζει κάτω, θὰ μοῦ πῆτε, τὴ φοράδα τοῦ Ρολάντου. Ἐλάτε ἕμωις ποῦ στὸ παινεμένο μας τὸ ρωμαϊκό, γιὰ τοὺς παινεμένους μας τοὺς Ῥωμιοὺς, ὅ τι ἄλλο περνᾶ γιὰ προτέρημα, τὸ πιάνουσι γιὰ ἐλάττωμα, κι ὅ τι πάλι ἄλλο περνᾶ γιὰ ἐλάττωμα, βγαίνει γιὰ προτέρημα. Τώρα θὰ μπήκατε στὸ νόημα, δὲ γίνεται. Ἄς ἔχη ὁ Νουμάς, σὰν περιοδικὸ ποῦ εἶναι, ὅσα προτερήματα χρειάζονται σ' ἓνα περιοδικό, καθὼς κ' ἡ φοράδα τοῦ Ρολάντου εἶχε, σὰ φοράδα ποῦ εἶτανε, ὅσα προτερήματα χρειάζονται καὶ δὲ χρειάζονται σ' ἓνα ζωὸ ἡρωϊκό. Καὶ περσότερα νὰ εἶχε ὁ Νουμάς, δὲ θὰ φελοῦσε, ἀφοῦ τὸ ἐλάττωμά του τὸ ἀσυχώρητο, ξέρετε ποῦ εἶναι; Εἶναι ποῦ ζῆ.

Φέτο ἀβγάτισε μάλιστα τὸ κακό. Νὰ σας δέκα χρόνια σωστούτοικα ποῦ ζῆ ὁ φίλος. Γιὰ τοῦτο κιόλας σὰ νὰ μυρίζουμαι πὼς βγαίνει σήμερα στὴ μέση ἓνας καινούργιος Νουμάς. Ὁ Νουμάς ἀφτός, παιδιά, εἶναι περιοδικὸ τόσο τέλειο, ποῦ σὲ ὀλη ἀλάκαιρη τὴν Ἑβρώπη νὰ ψάξετε, στὴν Ἀμερικὴ, στὴν Ἀσία, στὴν Ἀφρικὴ, στὴν Ὠκεανία, παρῶμοι δὲ θὰ βρῆτε. Δὲ μὲ πιστέβετε; Σταθῆτε μιὰ στιγμούλα καὶ θὰ τοῦ ψάλετε ὕμνο μαζί μου, ἐπειδὴ ἀκούστε· ὁ Νουμάς ποῦ σὰς λέω, βγαίνοντας στὸ ρωμαϊκό, κατώρθωσε νὰ μὴν πειράξῃ, νὰ μὴν ἀδικήσῃ, τὸ λοιπὸν καὶ νὰ μὴ θυμώσῃ κανέναν ποτέ του. Ὁ καινούργιος ὁ Νουμάς, ἐχθρὸ δὲν ἔχει, δὲν ἔχει ἀντίπαλο. Φτάνει τὸ στόμα του νὰνοῖξῃ, φτάνει λέξη νὰ πῆ, κι ὀλοι ἀμέσως σύφωνοι μαζί του. Καλέ, ἀφήστε, καὶ θὰ διῆτε τί μπερμπάντης, τί ἀχρεῖος, τί ἀσυνείδητος, τί ἐλεεινός ποῦ εἶναι ὁ σημερινός μας ὁ Νουμάς, ὅταν τὸν συγκρίνετε μὲ τὸ Νουμά τὸν καινούργιο, τὸ Νουμά ποῦ μερικοὶ δικοὶ μας τὸν συλλογιούνται μέρα νύχτα, μὲ ἀφοσίωση, μὲ στργῆ, μ' ἔρωτα, μὲ φλόγα, τὸ Νουμά ποῦ τὸ μεγάλο του, τὸ μοναδικό του, τὸ ἀπάνταστο προτέρημά του εἶναι ποῦ δὲν ὑπάρχει!

Ἐγὼ ποῦ τί νὰ σὰς τὸ κρύφτω; μοῦ ἀρέσει πὸ πολὺ ἀπὸ χίλιους ἀνύπαρχτους θησαυρούς, ἓνας παρὰς ὑπαρχτός, ἐγὼ λοιπὸν εἶμαι φίλος τοῦ Νουμά ποῦ ὑπάρχει, τοῦ Νουμά ποῦ τὸν διεπτύνει ὁ Ταγκόπουλος, ὁ Ταγκόπουλος ποῦ μὲ τόσο κουράγιον, μὲ